

ታህሳስ 28 ቀን 2006 ዓ.ም.

ዳኞች:- አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ረታ ቶላሳ

አዳነ ንጉሴ

ሙስጠፋ አህመድ

አመልካች:- ሪዩስ ኢንጂነሪንግ አክሲዮን ማህበር

ተጠሪ:- የአክሱም ኮንስትራክሽን ባለቤት አቶ ጌታሁን ሁሴን

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍ ር ድ

ጉዳዩ አንድ የፍርድ ባለእዳ የሆነ ንብረት ከአንድ በላይ በሆኑ የፍርድ ባለገንዘቦች ለፍርድ አፈፃፀም በእያንዳንዳቸው በተናጠል እንዲከበር ተደርጎ በሚገኝበት ጊዜ አፈፃፀሙ በንብረቱ ላይ ሊቀጥል የሚችልበትን አግባብ የሚመለከት ሲሆን ክርክሩም የተጀመረው በፌዴራሉ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የአሁኑ አመልካች በተጠሪ ላይ ባስከፈተው የአፈፃፀም መዝገብ መነሻነት ነው። የጉዳዩ አጀማመርም አመልካች በተጠሪ ላይ የገንዘብ ክፍያ አስፈርደው የፍርድ ባለሙሉት ሲሆኑ አፈፃፀሙም በፌዴራሉ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የኮ/መ/ቁ 185082 በሆነው ቀርቦ እና አመልካችም ይህንኑ ፍርድ ለማስፈፀም ሲባል የተለያዩ የፍርድ ባለእዳ ንብረቶችን ያስከበረ ቢሆንም ሆኖም ግን እነኝህ ንብረቶች በሌላ የፍርድ ቤቱ መዛግብት ላይ በሌሎች ፍርድ ባለገንዘቦችም የእግድ ትዕዛዝ የተሰጠባቸው በመሆኑ የአሁኑ አመልካች እግዱን አስነስተው ሲቀርቡ ወይም ሌላ የፍርድ ባለእዳ ንብረት አፈላልገው ሲቀርቡ አፈፃፀሙ ሊቀጥል ከሚችል በቀር በሌላ ጉዳይ የእግድ ትዕዛዝ በተሰጠባቸው ንብረቶች ላይ የይሸጡ ትዕዛዝ መስጠት አይቻልም በማለት የፍርድ ባለሙሉቱን ጥያቄ ባለመቀበል የአፈፃፀም መዝገብ ጉዳዩን ሲመራ በነበረው የፌዴራሉ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በትዕዛዝ እንዲዘጋ ተደርጓል።

የአሁኑ አመልካችም በትዕዛዙ ቅር በመሰኘት የይግባኝ አቤቱታውን ለፌዴራሉ ከፍተኛ ፍ/ቤት ያቀረበ ቢሆንም ይግባኙ በፍ/ብ/ስ/ህ/ቁ 337 መሰረት ተቀባይነት አላገኘም አሁን የቀረበው የሰበር አቤቱታም ይህንኑ በስር ፍ/ቤቶች የተሰጡትን ትዕዛዝ በመቃወም ለማስለወጥ ሲሆን መሰረታዊ ይዘቱም አመልካች ያስከበረውን ንብረት በሌሎች መዛግብት ላይ ሌሎች የፍርድ ባለሙሉቶችም የእግድ ትዕዛዝ አሰጥተውበት ከሆነም ፍ/ቤቱ እነዚህን ፍ/ባለሙሉቶች አስቀርቦ በመመርመር ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 403 ድንጋጌ ይዘት አኳያ በአፈፃፀም የተያዘውን ንብረት ለመከፋፈል የሚያበቃ ውሳኔ ካላቸው እንደየገንዘባችን መጠን ንብረቱ ተሸጦ እንድንከፋፈል መደረግ ሲገባ አፈፃፀሙ ሊቀጥል አይችልም በማለት ፍርዱ ሳይፈፀም የአፈፃፀም መዝገቡን መዘጋቱ በአግባቡ ባለመሆኑ የሥር

ፍ/ቤቶች ትዕዛዝ ተሸሮ አፈፃፀሙ ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ 403 ድንጋጌ ይዘት አኳያ እንዲፈፀም ይታዘዝልን የሚል ነው።

አቤቱታውም ተመርምሮ ያስቀርባል በመባሉ ተጠሪም ቀርቦ ግራ ቀኝ በፅሁፍ እና በቃልም በችሎት እንዲሰሙ ተደርጓል።

የጉዳዩ አመጣጥና ይዘት ባጭር ባጭሩ ከላይ የተመለከተውን ሲመስል እኛም በበኩላችን አመልካች በሌላ መዛግብት ላይ በሌሎች ፍርድ ባለመብቶች በንብረቱ ላይ የተሰጠውን የእግድ ትዕዛዝ እንዲነሳ ካላደረገ አፈፃፀሙ ሊቀጥል አይችልም ተብሎ የአፈፃፀም መዝገቡ በስር ፍ/ቤቶች መዘጋቱ በአግባቡ ነው? ወይስ አይደለም? የሚለውን ነጥብ በጭብጥነት ይዘን ጉዳዩን በሚከተለው መልኩ መርምረናል።

መዝገቡን እንደመረመርነውም ተጠሪ በ1993 ዓ/ም ወደ ብር 1,172,503.06 (አብዛኛው ገንዘብ በ10.5% እና የተወሰነው ቀሪ ገንዘብ ደግሞ በ9% ከሚታሰብ ወለድ ጋር) ለአመልካች ይክፈል ተብሎ ፍርድ የተሰጠበት መሆኑን፣ አመልካችም ይህንኑ ፍርድ ለማስፈፀም ሲባል የፍርድ ባለእዳ የሆኑ የተለያዩ ንብረቶችን የዕግድ ትዕዛዝ ሲያሰጥባቸው የቆየ ቢሆንም እዳው እስከአሁንም ሙሉ በሙሉ ተከፍሎ አለመጠናቀቁን፣ በመሆኑም የፍርድ ባለመብቱ በፍርድ ባለእዳ ባለቤት በወ/ሮ እፀገነት ታዩ ስም በካርታ ቁጥር 32435 ተመዝግቦ የሚገኘውንና የቤት ቁጥሩ 2089 የሆነውን መኖሪያ ቤት በአፈፃፀም ተሸጦ እዳው እንዲከፈለው ጥያቄ ያቀረበ መሆኑን፣ ሆኖም ግን ይህ ንብረት ሌላ ባለገንዘብ በሆነው አንበሳ ኢንሹራንስም በተመሳሳይ ፍ/ቤት አፈፃፀም መ/ቁ 1251/92 በሆነው መከበሩንና እንዲሁም ይህ መኖሪያ ቤት በዳሽን ባንክም በብድር ለተሰጠ እዳ በመያዣ ውል መያዙንም ከክርክሩ ሂደት ለመገንዘብ ተችሏል። ይህ ችሎትም በክርክሩ ሂደት የተረጋገጡትን ፍሬ ነገሮች መነሻ በማድረግ ጉዳዩን ከህጉ ጋር በማገናዘብ ተመልክቷል።

በመሰረቱ ፍርድ የተፈረደለት ሰው እንደፍርዱ እንዲፈፀምለት ፍርዱን ለሰጠው ፍ/ቤት የአፈፃፀም ማመልከቻ ማቅረብ እንደሚችል እና የአፈፃፀሙ ስነ-ስርዓትም የሚመራበት አግባብ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ 378 እና የፍርድ አፈፃፀም ጉዳይን አስመልክቶ የተደነገጉ ተከታዮቹ ድንጋጌዎች መሰረት መሆኑን መገንዘብ ይቻላል። በዚህ መሰረት በአንድ የፍርድ ባለእዳ ንብረት ላይ ፍርዱ እንዲፈፀምላቸው የሚጠይቁ የፍርድ ባለገንዘቦች ካሉም አፈፃፀሙ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ 403 ድንጋጌ መሰረት ሊስተናገድ እንደሚችል ህጉ ያመለክታል። ይህም በፍርድ ቤቱ ትዕዛዝ ተከብሮ የተያዘ ወይም በፍርድ ቤቱ ዘንድ ተቀማጭ የሆነ ሀብት ከመያዙ ወይም ከመቀመጡ በፊት ገንዘብ እንዲከፈላቸው በባለሀብቱ ላይ አስፈርደው እንደፍርዱ እንዲፈፀምላቸው የሚጠይቁ የፍርድ ባለገንዘቦች ሲቀርቡ ፍ/ቤቱ በፍርዱ መሰረት ያለመፈፀሙን ካረገገጠ በኋላ ተገቢውን ኪሳራ እና ወጪ ቀንሶ የተያዘውን ሀብት በውሳኔው መሰረት እንዲከፋፈሉ ይደረጋል በሚል በተጠቃሽ ድንጋጌ ስር በግልፅ ተደንግጎ ይገኛል።

ወደ ተያዘው ጉዳይ ስንመለስም አመልካች በተጠሪ ላይ የገንዘብ እዳ በ1993 ዓ.ም አስፈርደው እና ገንዘቡም ለክርክሩ መነሻ የሆነው መኖሪያ ቤት በአፈፃፀም ተሸጦ እንዲከፈለው እየጠየቀ ያለ ሲሆን ሌላኛው የፍርድ ባለገንዘብ የሆነው አንበሳ ኢንሹራንስም ከዚህ የተለየ ነው በሚል ከግራ ቀኝ የቀረበ ክርክር የለም። ንብረቱም በፍ/ቤቱ ተከብሮ የተያዘ መሆኑ እስከተገለፀ እና እንዲሁም በድንጋጌው ስር የተመለከቱት ሌሎች መስፈርቶችም እስከተሟሉ ድረስ አመልካችን ጨምሮ የሁሉም የፍርድ ባለመብቶች የአፈፃፀም ጥያቄ ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ 403

ድንጋጌ ይዘት አኳያ በንብረቱ ላይ ቀጥሎ ሊስተናገድ ይገባል እንጂ አመልካች ሌላ የፍ/ባለሙያነት በሌላ የፍ/ቤቱ አፈፃፀም መዝገብ ላይ ያሰጠውን የእግድ ትዕዛዝ አስነስቶ ካልቀረበ በቀር አፈፃፀሙ ሊቀጥል አይችልም መባሉ የስነ-ስርዓት ህጉን የተከተለ አካሄድ ሆኖ አላገኘንም። በሌላ በኩል በንብረቱ ላይ የመያዣ ውልን መነሻ በማድረግ ከሌሎች ፍርድ ባለገንዘቦቹ የተለየ ወይም የቀዳሚነት መብት አለን የሚሉ ወገኖችም ካሉ ጥያቄው ሲቀርብ እንደየአግባብነቱ ታይቶ ተገቢው ምላሽ የሚሰጥበት ይሆናል እንጂ አፈፃፀሙ በዚህ ምክንያት ከወዲሁ ሊቀጥል አይችልም መባሉም ተገቢ አይደለም።

ስለሆነም አፈፃፀሙን ሲመራ የነበረው የፌዴራሉ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት አመልካችን ጨምሮ በተጠሪ ላይ የገንዘብ ክፍያ ፍርድ አሰጥተው እና ገንዘቡም እንዲከፈላቸው የአፈፃፀም ጥያቄ ያቀረቡ የፍርድ ባለገንዘቦችን አስቀርቦ ጥያቄያቸውን በመመርመር እና ጉዳዩንም ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 403 ድንጋጌ ይዘት እና መንፈስ አኳያ አገናዝቦ በመመልከት አፈፃፀሙ ቀጥሎ እንደፍርዱ ሊፈፀም በሚቻልበት አኳኋን አፈፃፀሙን መምራት ሲገባ ጉዳዮቹ በየተናጠል በመምራት እና በስተመጨረሻም ለዚህ ክርክር መነሻ የሆነው የአፈፃፀም ጉዳይ ሊቀጥል አይችልም በማለት የአፈፃፀም መዝገቡን መዝጋቱ እና ይህም በይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት ታይቶ መታረም ሲገባ መፅናቱ ስለፍርድ አፈፃፀም የተመለከቱትን የፍ/ብ/ሔ/ር ስነ-ስርዓት ህግ ድንጋጌዎች ያላገናዘበ በመሆኑ መሰረታዊ የሆነ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ አግኝተናል። በመሆኑም ተከታዩን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሳ ኔ

1. የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በኮ.መ.ቁ 185082 በ12/2/2006 ዓ/ም የሰጠው ትዕዛዝ እና የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በኮ/መ/ቁ 128399 በ7/6/2005 ዓ/ም የሰጠው ትዕዛዝ በፍ/ብ/ስ/ህ/ቁ 348(1) መሰረት ተሽሯል።
2. የፌዴራሉ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ከዚህ በላይ በፍርዱ ክፍል እንደተጠቀሰው በኮ/መ/ቁ 185082 እንዲቋረጥ የተደረገው የአፈፃፀም ጉዳይ እንዲቀጥል በማድረግ እና ጉዳዩንም ከፍ/ብ/ስ/ስ/ህ/ቁ 403 እና ሌሎች አግባብነት ካላቸው ድንጋጌዎች አኳያ አገናዝቦ አፈፃፀሙ እንዲመራ በማድረግ በጉዳዩ ላይ ተገቢውን የአፈፃፀም ውሳኔ እንዲሰጥበት ዘንድ ጉዳዩን በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 343(1) መሰረት መልሰን ልክንለታል። ይፃፍ።
3. የሰበር ክርክሩን ወጪና ኪሳራ ግራ ቀኝ የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል።

መዝገቡ ተዘግቷል፣ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ት/ዘ